

Försvarsutskottets betänkande

1984/85:7

om värnpliktsförmåner (prop. 1984/85:100)

I betänkandet behandlas de förslag rörande förmåner till värnpliktiga under grundutbildning som regeringen – efter föredragning av försvarsministern, statsrådet Anders Thunborg – har förelagt riksdagen i proposition 1984/85:100 bilaga 6. Vidare behandlas motion 1984/85:2424 och ett yrkande som rör värnpliktsförmåner i motion 1984/85:2781.

Propositionen

Regeringen har i proposition 1984/85:100 bilaga 6 (s. 72–73) föreslagit riksdagen att

1. anta ett till propositionen fogat förslag till lag om ändring i familjebidragslagen (1978:520),
2. godkänna vad föredragande statsrådet i övrigt har förordat om förmåner till värnpliktiga.

Förslaget till lag om ändring i familjebidragslagen har följande lydelse:

Förslag till

Lag om ändring i familjebidragslagen (1978:520)

Härigenom föreskrivs att 9 och 17 §§ familjebidragslagen (1978:520) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Familjepenning beräknas för månad till högst 780 kronor för barn och till högst 1 560 kronor för annan person. Familjepenning för den som uppbär ersättning för vård som avses i 7 § 7 eller för den som har rätt till underhållsbidrag, som tjänstepliktig är skyldig att utge, får dock inte överstiga ersättningens eller bidragets belopp för månad.

Föreslagen lydelse

9 §

Familjepenning beräknas för månad till högst 855 kronor för barn och till högst 1 860 kronor för annan person. Familjepenning för den som uppbär ersättning för vård som avses i 7 § 7 eller för den som har rätt till underhållsbidrag, som tjänstepliktig är skyldig att utge, får dock inte överstiga ersättningens eller bidragets belopp för månad.

17 §

Under den tid som bostadsbidrag utges till den tjänstepliktige, utgår ett tillägg med 60 kronor per månad.

Under den tid som bostadsbidrag utges till den tjänstepliktige, utgår ett tillägg med 150 kronor per må-

Nuvarande lydelse

Tillägget utgår dock inte till tjänstepliktig som har beviljats familjepennning.

Föreslagen lydelse

nad. Tillägget utgår dock inte till tjänstepliktig som har beviljats familjepennning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

Motionerna

1984/85:2424 av Pär Granstedt (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till höjning av utryckningsbidraget så att det uppnår minst samma köpkraft som gällde efter höjningen 1979.

1984/85:2781 av Lars Werner m. fl. (vpk) såvitt gäller yrkande 2 att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till förbättringar av de värnpliktigas ekonomiska förmåner, resor m. m. i enlighet med vad som föreslås i motionen.

Utskottet

I propositionen förordar försvarsministern att dagersättningen till värnpliktiga under grundutbildning höjs med 2 kr. till 25 kr. fr. o. m. den 1 juli 1985. Efter 230, 300 och 360 tjänstgöringsdagar avses som hittills utgå tillägg till dagersättningen med 15, 30 resp. 60 kr. I motion 2781 (vpk) föreslås en höjning av dagpenningen till 40 kr. per dag jämte oförändrade tillägg.

Försvarsministern förordar också en höjning av utryckningsbidraget. Detta bör enligt hans mening räknat fr. o. m. den 1 januari 1985 utgå med 2 000 kr. Sedan år 1979 är utryckningsbidraget bestämt till 1 500 kr. (prop. 1978/79:100 bil. 7, FöU 16, rskr 173). I motionerna 2424 (c) och 2781 (vpk) finns förslag om större höjningar av utryckningsbidraget än försvarsministern har förordat. I motion 2424 yrkas att det skall återställas till en nivå som motsvarar den köpkraft det hade efter höjningen år 1979 medan motionärerna i motion 2781 anser att det bör höjas till 3 000 kr. Önskemål om en höjning till 3 000 kr. har i en särskild skrivelse till utskottet också förts fram av Sveriges centrala värnpliktsråd.

Som framgår av förslaget till lag om ändring i familjebidragslagen innebär de förbättringar av de värnpliktigas förmåner som försvarsministern förordar också höjningar fr. o. m. den 1 juli 1985 av det månatliga maximibeloppet för familjepennning med 300 kr. till 1 860 kr. för hustru och med 75 kr. till 855 kr. för barn. De innefattar också en höjning fr. o. m. nyssnämnda dag av det månatliga tillägget till bostadsbidrag med 90 kr. till 150 kr. Detta tillägg betalas till den som är berättigad till bostadsbidrag men inte får familjepennning. Tillägget är tänkt som en ersättning för kostnader för exempelvis hemförsäkring, fasta avgifter för telefon, el m. m. I motion 2781 uttalas att

värnpliktiga bör få full ersättning för bostadskostnader oavsett om de är sammanboende eller inte.

De av regeringen föreslagna förbättringarna beräknas sammantaget kosta ca 60 milj. kr. nästa budgetår. Belastningen innevarande budgetår till följd av en höjning av utryckningsbidraget fr. o. m. den 1 januari 1985 har uppskattats till 16 milj. kr.

Utskottet vill för sin del biträda försvarsministerns förslag till höjning av dagersättning och utryckningsbidrag. Förbättringarna är väl motiverade. Höjningar därutöver kan utskottet inte tillstyrka. Ställningstagandet innebär stöd för förslaget att det högre utryckningsbidraget skall utgå redan fr. o. m. den 1 januari 1985. Detta ligger i linje med vad som tillämpats vid tidigare höjningar av utryckningsbidraget (jfr FöU 1978/79:16). Motion 2424 bör alltså avslås, liksom motion 2781 i här avsedda delar.

Utskottet har inte något att invända mot de förslag till förbättringar av månatliga maximibelopp för familjepenning och av tillägg till bostadsbidrag som förs fram i lagförslaget. Enligt utskottets mening bör riksdagen avslå motion 2781 (vpk) såvitt den syftar till åtgärder för att ge ensamstående värnpliktiga ersättning för bostadskostnader utöver vad regeringen föreslår. Förslaget till lag om ändring av familjebidragslagen bör antas av riksdagen.

Motion 2781 berör också värnpliktigas reseförmåner. Motionärerna anser att det snarast bör införas ett system med rätt för värnpliktiga till obegränsat antal fria resor till och från valfri ort i Sverige på samtliga privata, statliga och kommunala kollektiva kommunikationsmedel. Utskottet vill med anledning av detta motionsyrkande påminna om att så sent som våren 1983 godkändes en utökning av antalet fria ledighetsresor för värnpliktiga under grundutbildning från två per månad till en per vecka samtidigt som de s. k. vpl 10-resorna slopades (prop. 1982/83:115, FöU 11, rskr 291). Enligt vad utskottet har inhämtat pågår vid försvarsstaben med biträde av försvarets rationaliseringsinstitut en utvärdering av systemet för de värnpliktigas resor och därmed sammanhängande kostnader. Utskottet är inte heller i denna del berett att stödja motion 2781.

Till frågan om finansieringen av förbättringarna av de värnpliktigas förmåner återkommer utskottet i ett senare betänkande.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen avslår motion 1984/85:2781, yrkande 2 i den del det avser ersättning för värnpliktigas bostadskostnader,
2. att riksdagen antar förslaget till lag om ändring i familjebidragslagen (1978:520),
3. att riksdagen avslår motion 1984/85:2781, yrkande 2 i den del det avser värnpliktigas reseförmåner,
4. att riksdagen med avslag på motion 1984/85:2781, yrkande 2 i denna del, godkänner vad föredragande statsrådet har förordat beträffande dagersättning.

5. att riksdagen med avslag på motionerna 1984/85:2424 och 1984/85:2781, yrkande 2 i denna del, godkänner vad föredragande statsrådet har förordat beträffande utryckningsbidrag.
6. att riksdagen godkänner vad föredragande statsrådet i övrigt har förordat om förmåner åt värnpliktiga.

Stockholm den 12 februari 1985

På försvarsutskottets vägnar
PER PETERSSON

Närvarande: Per Petersson (m), Olle Göransson (s), Åke Gustavsson (s), Göthe Knutson (m), Evert Hedberg (s), Olle Aulin (m), Mats Olsson (s), Anita Bråkenhielm (m), Eric Hägelmark (fp), Inge Carlsson (s), Ingvar Björk (s), Anders Svärd (c), Nils T. Svensson (s), Erik Olsson (m) och Barbro Evermo (s).